

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien lasten ja heidän huoltajiensa väkivaltakokemusten yleisyys: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia

Päälöydökset

- Henkistä väkivaltaa ilmoitti perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisista kokeneensa vanhempien taholta viimeksi kuluneen 12 kk aikana reilu kymmenesosa ja fyysistä väkivaltaa viisi prosenttia.
- Muihin perheenjäseniin kohdistuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa kotona oli nähnyt tai kuullut vähän yli kymmenesosa lapsista.
- Noin puolet huoltajista kertoi lapsen kohdistuneen henkistä väkivaltaa ja noin joka kymmenes fyysistä väkivaltaa. Huoltajat raportoivat lapsia useammin lapsen kohdistuneesta väkivallasta.
- Huoltajista noin joka kuudes oli kokenut henkistä väkivaltaa parisuhteessaan viimeksi kuluneen vuoden aikana. Fyysinen väkivalta oli huomattavasti henkistä harvinaisempaa.
- Perheen taloudelliset vaikeudet lisäävät riskiä parisuhteessa koettuun henkiseen ja taloudelliseen väkivaltaan.

Kirjoittajat:

Riikka Ikonen

Erikoistutkija, THL

Miia Rehnstrand

Suunnittelija, THL

Ulla Korpilahti

Kehittämispäällikkö, THL

Nina Halme

Erikoistutkija, THL

JOHDANTO

Turvallinen kasvuympäristö on perusedellytys lapsen kehittymiselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Väkivaltainen ja turvaton kasvuympäristö ei tarjoa lapselle hänen kehitykselleen välttämätöntä turvallista, kannustavaa ja välittävää ilmapääntä. Kasvuympäristössä koettu väkivalta on riski lapsen sekä lyhyen että pitkän aikavälin psyykkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle kehitykselle. (WHO 2016.)

Lapsen kohdistuva fyysinen väkivalta on harvinaistunut viime vuosikymmeninä Suomessa (Hyvärinen 2017, Fagerlund ym. 2013). Myös asenteet kasvatustarkoituksessa lapsen kohdistuvan fyysisen kuritusväkivallan käyttämiseen ovat tiukentuneet (Hyvärinen 2017). Sen sijaan henkistä väkivaltaa kokee huomattava osa lapsista ja esimerkiksi sosiaalista eristämistä (ns. jäähy) pidetään edelleen melko yleisesti hyväksyttävänä kasvatukseen. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että henkinen väkivalta on yhtä vahingollista tai jopa vahingollisempaa lapsen kehitykselle kuin fyysinen väkivalta. (WHO 2016.)

Osa lapsista kokee ja näkee toistuvaa väkivaltaa elämänsä aikana eri yhteyksissä tyypillisimmin lapsen kotona. Suurin osa lasten itse kokemasta väkivallasta on kuritusväkivaltaa: myös vakava pahoinpitely alkaa usein yrityksistä ”kasvattaa” lasta. Kuritusväkivallan haitallisuutta lisää sen toistuvuus ja toteutuminen luottamuksellisissa, usein hyvin läheisissä kiintymyssuhteissa. Erityisryhmiin kuuluvat lapset, esimerkiksi kodin ulkopuolelle sijoitetut, vammaiset tai ulkomailla syntyneet, kokevat väkivaltaa usein muita lapsia useammin. Kulttuurista vaikuttaa myös perheen kasvatuskäytäntöihin. Monet maahanmuuttajataustaiset perheet tulevat Suomeen maista, joissa kuritusväkivaltaa ei ole lainsäädännössä kielletty. (Korpilahti 2018.)

Kuritusväkivalta tarkoittaa väkivaltaa, jossa lapsen vanhempi tai muu aikuinen (tai isompi lapsi kuten sisarus) pyrkii rangaistustarkoituksessa tai lapsen käytöstä säädelläkseen aiheuttamaan lapselle fyysistä tai henkistä kipua. Kuritusväkivallan käyttö kasvatuksessa on usein tietoista ja tahallista, mutta voi tapahtua myös äkkipikaistumisen tai esimerkiksi päihtymyksen seurauksena. (STM 2010, Korpilahti 2018.)

Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleissopimus lapsen oikeuksista määrittelee turvallisuuden olevan jokaisen lapsen ja nuoren perusoikeus. Suomen perustuslain (731/1999, 7§) mukaan jokaisella yksilöllä on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Suomessa kuritusväkivalta on kielletty laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983). Lastenhuoltolain mukaan lasta tulee kasvattaa siten, että hän saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä eikä lasta saa alistaa ja kurittaa ruumiillisesti eikä muutenkaan loukkaavasti (361/1983, 1§).

Näin tutkimus tehtiin

Tässä julkaisussa esitettävät tulokset perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttaman **Kouluterveyskyselyn aineistoon vuodelta 2017**. Kouluterveyskysely on koko maan kattava väestötutkimus, jossa kerätään laajasti tietoa nuorten hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kysely on vapaaehtoinen ja nimetön.

Osallistujat ja vastausaktiivisuus:

- perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat (n=95 725, 80 %) sekä heidän huoltajansa (n= 35 625, 30 %)
- 8. ja 9. luokkien oppilaat (n=73 680, 63 %)
- lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat (n=34 961, 50 %)
- ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (n=31 188, arvioitu vastausaktiivisuus 40 %).

Perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaat ja heidän huoltajansa osallistuivat kyselyyn vuonna 2017 ensimmäistä kertaa.

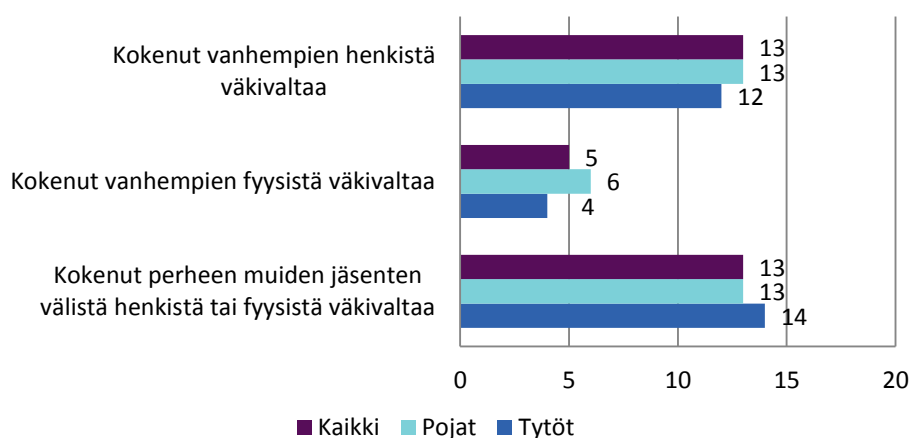
Kouluterveyskyselyn tulokset ovat saatavissa tulospalvelusta: <https://thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset>

Seuraavassa tarkastellaan perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien lasten kokemuksia vanhempien heihin kohdistamasta henkisestä ja fyysisestä väkivallasta Kouluterveyskyselyn 2017 vastauksiin perustuen. Lisäksi tarkastellaan lapsen huoltajien kokemuksia sekä lapseen kohdistuneesta että huoltajien itseensä kohdistuneesta väkivallasta.

Kyselyyn vastanneiden lasten sukupuolijakauma oli tasainen (poikia 50 %, tyttöjä 50 %). Lasten huoltajista suuri osa oli naisia (86 %). Pienellä osalla (4 %) kotitalouksista oli huoltajien vastausten perusteella hankaluuksia kattaa menojaan saaduilla tuloilla. Noin joka kolmas perhe (35 %) oli kokenut vähintään yhden merkittävän elämänmuutoksen viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. Elämänmuutos saattoi olla perheen muutto toiselle paikkakunnalle, vauvan syntymä, avo- tai avioero, uusperheen muodostuminen, lapsen vakava sairaus, vammautuminen tai muu vastaava, perheenjäsenen tai muun lapselle läheisen ihmisen vakava sairaus, kuolema, työttömyys tai sen uhka. Kolme prosenttia huoltajista kertoi lapsellaan olevan fyysinen tai kognitiivinen toimintarajoite ja 16 prosentilla oli itsellään ollut toimintarajoituksia terveysongelman vuoksi viimeksi kuluneen kuuden kuukauden aikana.

LASTEN VÄKIVALTAKOKEMUKSET

Henkistä väkivaltaa, kuten puhumisesta kieltäytymistä, haukkumista tai nimitelyä, esineiden heittämistä tai potkimista tai lyömisellä ja piiskaamisella uhkaamista ilmoitti perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisista kokeneensa vanhempien taholta reilu kymmenesosa (tytöistä noin 12 % ja pojista 13 %). Fyysinen väkivalta on selvästi harvinaisempaa. Noin viisi prosenttia (tytöistä 4 % ja pojista 6 %) 4. ja 5. luokkalaisista kertoi kokeneensa vanhempiensa taholta ravistelemista tai tönimistä väkivaltaisesti, tukistamista, luunappia tai avokämmenellä lyömistä, nyrkillä tai esineellä lyömistä tai potkaisemista. Muihin perheenjäseniin kohdistuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa kotona oli alakouluikäisistä vastaavasti nähnyt tai kuullut vähän yli kymmenesosa. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien lasten vanhempiensa taholta kokema väkivalta viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana (%)

Käytetyt mittarit:

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyville lapsilta kysyttiin henkisestä väkivallasta (kyllä/ei) kysymyksellä seuraavasti: *Ovatko vanhempasi tehneet sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?*

Henkistä väkivaltaa:

- Murjottanut tai kieltäytynyt puhumasta
- Haukkunut tai nimitellyt
- Heittänyt tai potkinut esineitä (esim. paiskonut ovia)
- Uhannut lyömisellä tai piiskaamisella

Fyysistä väkivaltaa:

- Tönnynyt tai ravistellut väkivaltaisesti
- Tukistanut, antanut luunapin tai lyönyt avokämmenellä
- Lyönyt nyrkillä tai esineellä tai potkaissut

Huoltajilta kysyttiin lapsen kohdistuneesta väkivallasta seuraavasti:

Kuinka monta kertaa sinä, lapsen toinen vanhempi, puoliso tai entinen puoliso on viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana toiminut seuraavasti? (Ei kertaakaan/1-2 kertaa/3-10 kertaa/useammin kuin 10 kertaa/on toimittu näin, mutta en muista tai tiedä montako kertaa):

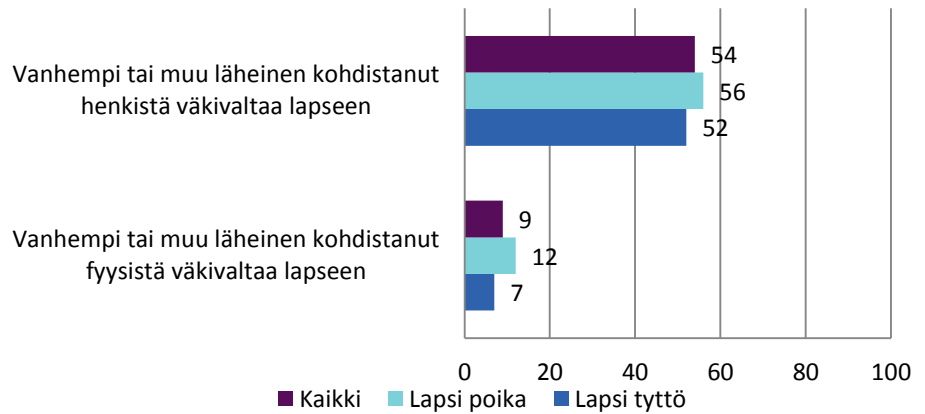
Henkistä väkivaltaa:

- Loukannut lasta sanoin
- Heiteltyt, potkinut tai lyönyt rikki esineitä lapsen nähden

Fyysistä väkivaltaa:

- Tukistanut lasta
- Antanut lapselle luunapin
- Ravistellut tai puristanut lasta
- Läimäyttänyt tai lyönyt lasta potkaissut tai lyönyt lasta nyrkillä tai esineellä

Noin puolet (54 %) huoltajista kertoi lapsen kohdistuneen vanhemman tai muun läheisen taholta henkistä väkivaltaa ja vastaavasti noin joka kymmenes (9 %) fyysistä väkivaltaa viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana (Kuvio 2.)

THL: Kouluterveyskysely 2017

Kuvio 2. Huoltajien raportoima lapsen kohdistunut vanhemman tai muun läheisen tekemä henkinen ja fyysinen väkivalta viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana (%)

Niistä lapsista, joiden huoltaja raportoi lapsen kohdistuvasta henkisestä väkivallasta, 16 prosenttia oli itse ilmoittanut, että häneen on kohdistunut henkistä väkivaltaa vanhemman taholta. Vastaavasti lapsista, joiden huoltaja oli ilmoittanut, että lapseen ei ole kohdistunut henkistä väkivaltaa, kahdeksan prosenttia vastasi kokeneensa väkivaltaa vanhemman taholta. Fyysisen väkivallan osalta niistä lapsista, joiden vanhempi oli raportoinut lapsen kohdistuneen fyysistä väkivaltaa, 17 prosenttia oli itse ilmoittanut kokeneensa fyysistä väkivaltaa. Vastaavasti neljä prosenttia kyselyyn vastanneista lapsista raportoi kokeneensa fyysistä väkivaltaa, mutta huoltaja ei ollut ilmoittanut lapsen sellaista kohdistuneen. Lukuja tulkittaessa on huomioitava, että huoltajalle suunnatussa kyselyssä väkivallan mahdollisiksi tekijöiksi oli listattu myös vanhemman puoliso ja entinen puoliso, joita lapsi ei välttämättä ole määritellyt omassa vastauksessaan vanhemmiksi.

HUOLTAJIEN VÄKIVALTAKOKEMUKSET

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien lasten huoltajista noin joka kuudes (15 %) oli kokenut henkistä väkivaltaa parisuhteessaan viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. Pieni osa (2-4 %) vastaajista oli kokenut omaisuuteen tai raha-asioihin liittyvää väkivaltaa tai uhkaamista parisuhteessa. Miesten ja naisten välillä ei ollut merkittävää eroa väkivaltakokemuksien yleisyydessä. (Kuvio 3.)

Huoltajilta kysyttiin itselle tapahtuneesta väkivallasta seuraavasti:

Onko joku käyttäytynyt sinua kohtaan väkivaltaisesti 12 viime kuukauden aikana? (Kyllä/ei):

Fyysisen väkivallan uhkaa:

- Uhannut puhelimesta, kirjeessä, sähköposti- tai tekstiviestissä vahingoittaa fyysisesti
- Uhannut kasvokkain vahingoittaa fyysisesti

Fyysistä väkivaltaa:

- Estänyt liikkumasta, tarttunut kiinni, tyrkkinyt tai töninyt
- Lämäissyt
- Lyönyt nyrkillä tai kovalla esineellä, potkinut, kuristanut tai käyttänyt jotakin asetta

Kuinka monta kertaa lapsen toinen vanhempi, puoliso tai entinen puoliso on viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana käyttäytynyt seuraavasti (Ei kertaakaan/1-2 kertaa/3-10 kertaa/useammin kuin 10 kertaa/on toiminut näin, mutta en muista montako kertaa)

Henkistä väkivaltaa parisuhteessa:

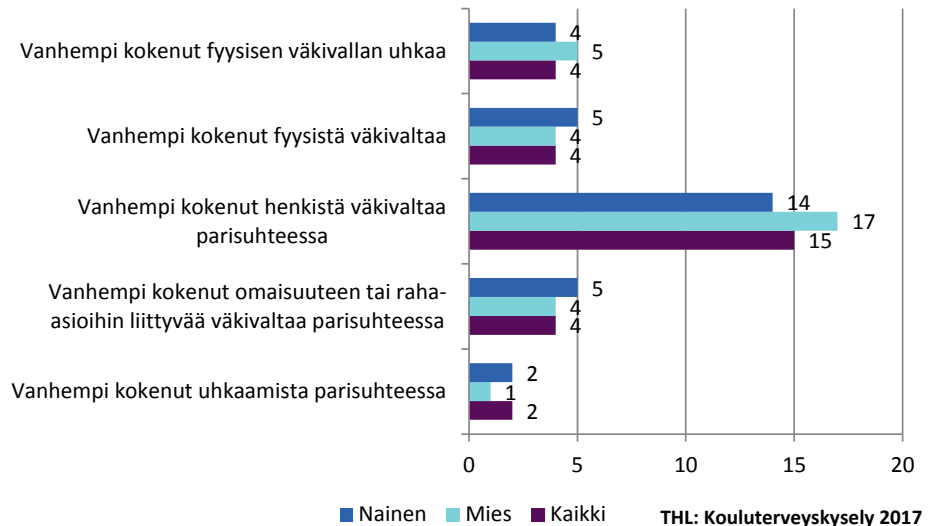
- Yrittänyt rajoittaa sinua tapaamasta ystäviäsi tai sukulaisia
- Nimitellyt lannistaakseen tai nöyryyttääkseen sinua

Omaisuteen tai raha-asioihin liittyvää väkivaltaa parisuhteessa:

- Estänyt sinua osallistumasta perheen raha-asioista päättämiseen
- Vahingoittanut tahallaan yhteistä omaisuuttaanne

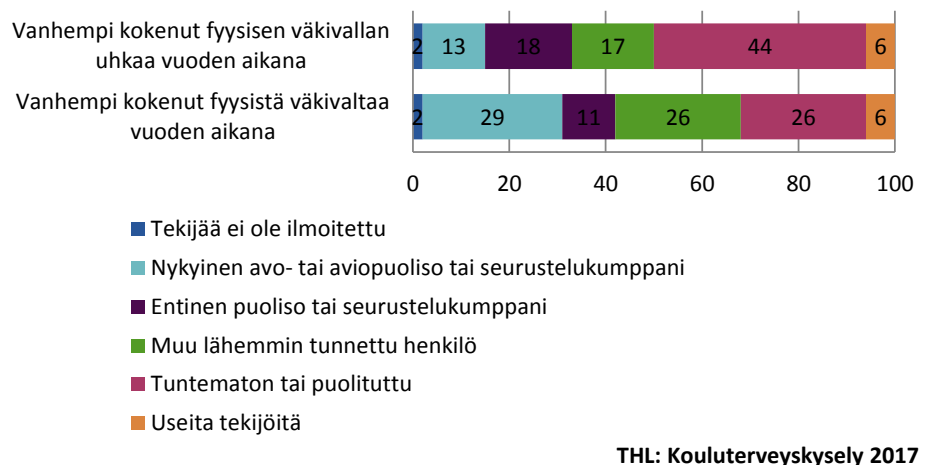
Uhkaamista parisuhteessa:

- Uhannut tehdä jotain itselleen, jos jätät hänet
- Uhannut vahingoittaa lasta

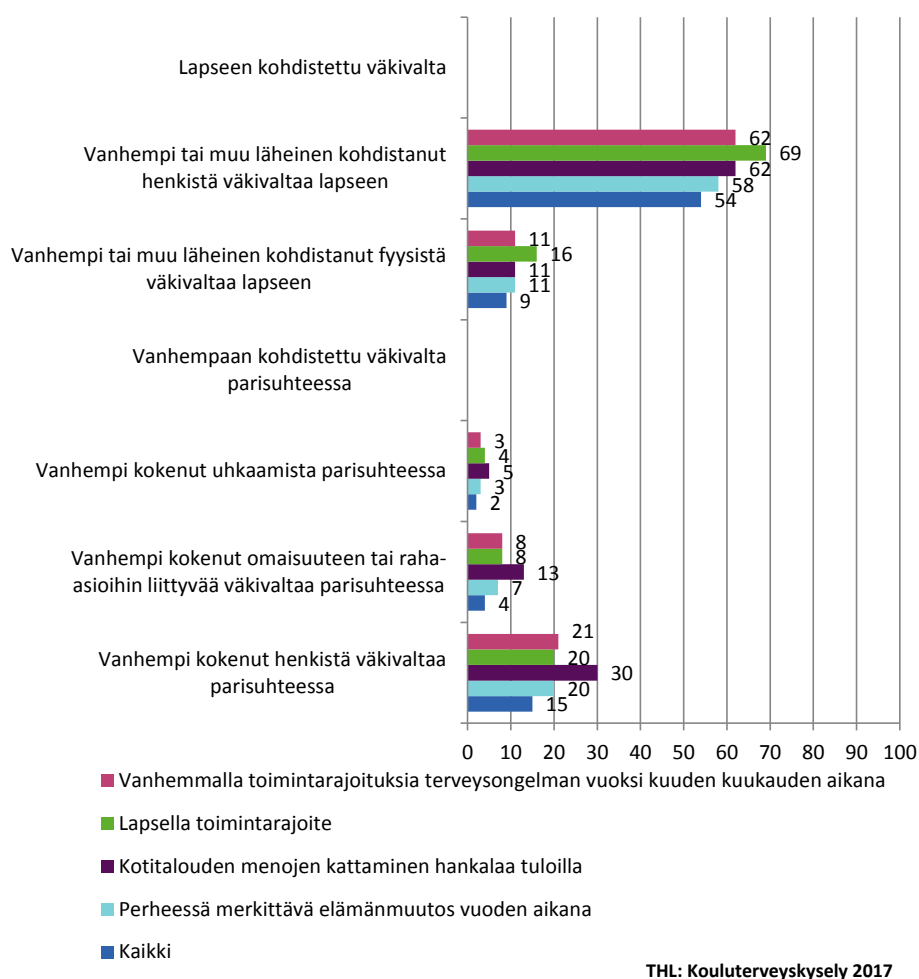
Kuvio 3. Perusopetuksen 4.–5. luokkalaisten lasten huoltajien kokema väkivallasta viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana (%)

Pieni osa lasten huoltajista (4–5 %) oli kokenut fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa viimeksi kuluneen vuoden aikana (Kuvio 3). Vastaajista, jotka ilmoittivat kokeneensa fyysisen väkivallan uhkaa, ilmoittivat tekijäksi yleisimmin (44 %) tuntemattoman tai puolitetun henkilön. Fyysisen väkivallan osalta tekijäksi oli yleisimmin (29 %) ilmoitettu nykyinen puoliso. Kuusi prosenttia huoltajista oli ilmoittanut enemmän kuin yhden tekijätahon. (Kuvio 4.) Sukupuolittainen raportointi ei ole mahdollista pienten ryhmäkokojen vuoksi.

Kuvio 4. Väkivallan tekijä perusopetuksen 4.–5.luokkalaisten lasten huoltajien kokemassa fyysisessä väkivallassa tai sen uhkassa viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana (%)

Huoltajat, jotka olivat ilmoittaneet lapsella olevan toimintarajoite ilmoittivat muita useammin lapsen kohdistuneen henkistä tai fyysistä väkivaltaa vanhemman tai muun läheisen taholta. Huoltajat, jotka raportoivat perheen taloudellisista vaikeuksista ilmoittivat myös muita yleisimmin, että he ovat kokeneet parisuhteessaan henkistä tai taloudellista väkivaltaa. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Perheen taustatekijöiden yhteys lapseen ja vanhempaan kohdistuneeseen väkivaltaan (%)

YHTEENVETO

Lapsuusajan kokemuksilla on tutkimusten mukaan pitkäaikaiset vaikutukset lapsen elämään. Mitä enemmän lapsuuteen sisältyy turvattomuutta ja kokemuksia väkivallasta ja kaltoinkohtelusta, sitä suuremmaksi iän myötä kasvaa riski epäterveelliseen käyttäytymiseen, kuten tupakointiin, päihteiden käyttöön ja muuhun riskikäyttäytymiseen. Lapsuuden väkivaltakokemuksilla on havaittu olevan yhteyttä myös kasvaneeseen riskiin sairastua pitkäaikaissairauksiin kuten diabetekseen tai sydänsairauksiin aikuisuudessa. Varhaiset väkivallan ja kaltoinkohtelun kokemukset lapsuudessa altistavat uhrin myös erilaisille mielenterveyden häiriöille. Lisäksi lapsuusajan väkivallan ja kaltoinkohtelun kokemukset lisäävät aikuisuudessa syrjäytymisen ja heikkoon sosioekonomiseen asemaan joutumisen riskiä. Inhimillisen kärsimyksen lisäksi tilanteesta yhteiskunnalle koituvat kustannukset ovat sekä lyhyen että pitkäaikaisen aikavälin tarkastelussa hyvin kalliita. (WHO 2016, Korpilahti 2018.)

Aikaisempien tutkimuksien (Fagerlund ym. 2013, Hyvärinen 2017) tulokset yhdessä Kouluterveyskysely 2017 löydösten kanssa viittaavat siihen, että lapsiin kohdistuvan väkivallan esiintyvyys Suomessa on vähentynyt. Erityisesti vanhempien taholta koettu fyysinen väkivalta on aiempien vuosikymmenten tilanteeseen verrattuna harvinaistunut. Henkistä väkivaltaa esiintyy fyysistä enemmän. Lisäksi tiedetään, että sekä fyysisen että henkisen väkivallan kokemukset yleistyvät perusopetuksen yläluokille mentäessä (Halme ym. 2018).

KIRJALLISUUTTA

Ellonen N. ym. 2017. Parents' self-reported use of corporal punishment and other humiliating upbringing practices in Finland and Sweden – a comparative study. *Child abuse rev.* 26: 289–304.

Fagerlund M ym. 2014. *Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2013. Lapsiuhritutkimuksen tuloksia.* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 110. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-270-8>

Halme N. ym 2018. Lasten ja nuorten hyvinvointi 2017. Kouluterveyskyselyn tuloksia. Työpaperi 15/2018. THL, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-115-7>

Hyvärinen S. 2017. Piiskasta jäähyenpöytäkirjaan - Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö. Lastensuojelun Keskusliitto. <https://www.iskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/piiskasta-jaahyypöytäkirjaan-1.pdf>

Korpilahti, U. (toim). 2018. Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018–2025: Osa I. THL Työpaperi 11/2018. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-082-2>

World Health Organization (WHO). 2016. INSPiRE. Seven strategies for ending violence against children. Executive summary. WHO; Geneva. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/inspire/en/

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). ÄLÄ LYÖ LASTA! Kansallinen lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vähentämisen toimenpideohjelma 2010–2015. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2010:7. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3036-0>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos PI 30 (Mannerheimintie 166) 00271 Helsinki Puhelin: 029 524 6000

ISBN 978-952-343-235-2 (verkko)
ISSN 2323-5179
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-235-2>

www.thl.fi

Vain pieni osa lapsista raportoi kokeneensa väkivaltaa, vaikka heidän vanhempansa ilmoittivat, että lapseen oli kohdistunut väkivaltaa. Syynä tähän saattaa olla useita: kyselylomakkeessa esitetyn kysymyksen sanamuodosta johtuen osa lasten väkivaltakokemuksista on saattanut jäädä raportoimatta tai lapsi ei ole halunnut/uskaltanut kertoa läheisessä ihmissuhteessa tapahtuvasta asiasta. Toisaalta vanhemmat saattavat olla lasta herkempiä tulkitsemaan esimerkiksi loukkaamisen henkiseksi väkivallaksi.

Huoltajien kokemus parisuhteessaan kokemastaan väkivallasta on samansuuntaista kuin lapsilla: fyysinen väkivalta on harvinaisempaa, mutta silti useampi kuin joka kuudes vanhempi/huoltaja oli kokenut henkistä väkivaltaa parisuhteessaan. Tulokset viittaavat siihen, että sekä naiset että miehet kokevat väkivaltaa parisuhteessaan. Tuloksia tulkittaessa tulee ottaa huomioon miesten pieni osuus huoltajien vastauksissa (14 %). Perusopetuksen 4.–5. luokkalaisista useampi kuin joka kymmenes oli nähnyt perheenjäsenten välistä henkistä tai fyysistä väkivaltaa, mikä on linjassa vanhempien vastausten kanssa parisuhteessa koetusta väkivallasta.

Väkivaltakokemukset lapsuudessa voivat muodostaa ylisukupolvisen ketjun. Väkivallan uhriksi joutuminen lapsuudessa viestii lapselle, että väkivallan käyttö on lainsäädännön kielteisestä linjauksesta huolimatta hyväksyttävää. Se lisää myös riskiä, että väkivallan uhriksi lapsena joutunut käyttää väkivaltaa myös omia lapsiaan tai muita läheisiään kohtaan aikuisuudessa (Ellonen ym. 2017, Hyvärinen 2017). Tämän tutkimuksen tulosten mukaan perheen taloudellisilla vaikeuksilla on yhteys etenkin parisuhteessa koettuun henkiseen väkivallaan.

Lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen on oleellinen osa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä ja kuuluu yhtenä tärkeänä osana THL:n koordinoiman Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman sisältöön (thl.fi/lastenturvallisuusohjelma). On tärkeää ottaa huomioon, että lapseen itseensä kohdistuvan väkivallan lisäksi hänen näkemänsä ja kokemansa vanhempien tai muiden perheen aikuisten tai sisarusten välinen perhe- ja lähisuhdeväkivalta vaikuttaa hyvin haitallisesti lapseen.

Perheet tarvitsevat ennaltaehkäisevää tukea ja apua. Väkivallan johtavia tilanteita voidaan ehkäistä huolehtimalla perheen hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti ja tarjoamalla neuvontaa, ohjausta, käytännön tukea (ml taloudellinen tuki) riittävästi ja oikea-aikaisesti. Avainasemassa on tukea tarvitsevien lasten ja perheiden tunnistaminen ja avun piiriin ohjaaminen peruspalveluissa kuten neuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Väkivallan puheeksi ottaminen on tärkeää, jotta lapsi ja perhe saavat tarvitsemansa tuen ja avun viiveettä ja näin vältetään väkivallan raaistuminen ja esimerkiksi henkisen väkivallan muuttuminen myös fyysiseksi. Suomessa ei ole toistaiseksi ollut käytössä systemaattista seulontaa lapsiin kohdistuvan väkivallan tunnistamiseksi. Tällä hetkellä esimerkiksi neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa käytössä olevat työmenetelmät ja mittarit ovat suunnattu aikuisille ja niissä kartoitetaan lähinnä heihin itseensä kohdistunutta jo tapahtunutta väkivallantekoa.

Tämän julkaisun viite: Ikonen R., Rehnstrand M., Korpilahti U. & Halme N. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien lasten ja heidän huoltajiensa väkivaltakokemusten yleisyys: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Tutkimuksesta tiiviisti 42, marraskuu 2018. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.